

VERKSAMHETSPLAN 2026

VISION

STR-T ska vara ett språkrör, ett stöd och en inspirationskälla för alla som känner samhörighet med den tornedalska, kvänska och lantalaisiska folkgruppen, språket meänkieli, samt med det ursprungliga språkområdets kultur och historia.

VÄRDEGRUND

STR-T hävdar alla människors lika värde och rättigheter. Vi verkar för utveckling och bevarande av meänkieli och vår kultur, synliggörande av minoriteten och vår historia, samt deltar i samhällsdebatten i frågor som rör vår minoritet.

FÖRBUNDETS MÅLSÄTTNING ENLIGT STADGAR

Svenska Tornedalingars Riksförbund-Tornionlaaksolaiset, STR-T, är en intresseorganisation i språkliga, kulturella och samhälleliga frågor. Förbundet är en intresseorganisation för alla som känner samhörighet med den meänkielitalande minoriteten, språket och det ursprungliga språkområdets kultur och historia. Förbundet grundades 1981 och är religiöst och partipolitiskt obundet. Förbundet är ett språkrör för en ursprunglig inhemsk, språklig och kulturell minoritet och utgör regeringens remissinstans i frågor som rör minoriteten. Målsättningen är att främja, stärka, synliggöra och förankra minoritetens identitet, språk, kultur och historia.

FÖRBUNDETS SPRÅKPOLICY OCH PERSPEKTIV PÅ IDENTITETEN

2008 antog förbundet följande språkpolicy: *STR-T:s mål är att främja och utveckla meänkieli i både tal och skrift. Vi äger en förståelse för de lokala varieteterna som tillämpas och utvecklar språket med språkbrukare och myndigheter.* Språkpolicyn har sin utgångspunkt i att språkliga rättigheter är mänskliga rättigheter och att förbundet arbetar på ett inkluderande sätt. Tornedalingar är erkända som nationell minoritet och meänkieli är erkänt som ett nationellt minoritetsspråk. Alla benämner sig inte som tornedalingar, en del benämner sig som kväner eller lantalaiset. De gemensamma nämnarna är historien, språket och kulturen. Vi ser att det är samma folkgrupp men med olika benämningar. Vi är ett folk som uppfyller kriterier för urfolk i enlighet med internationella standards. Meänkieli består framför allt av tre varieteter; tornedalsvarieteten, gällivarevarieten och lannankieli.

SAMMANFATTNING MÅLSÄTTNING 2026

MÅL 2026

FÖRBUNDET

EKONOMI

Intensifiera arbetet för ett ökat ekonomiskt stöd till förbundet.

Arbeta för tornedalingarnas, kväners och lantalaisets egenbestämmande över minoritetens medel.

LOKALA VERKSAMHETEN

Arbeta för ökad kommunikation och samarbete mellan moderförening och lokalföreningar.

Genomföra minst ett gemensamt dialogmöte med samtliga lokalföreningar.

Stötta bildandet av nya lokalföreningar.

HISTORIA

Verka för stärkta förutsättningar för implementering av Sannings- och försoningskommissionens slutbetänkande (SOU 2023:68).

Verka för att förslagen i betänkandet blir genomförda.

Arbeta för fortsatt repatriering av tornedalska, kvänska och lantalaisiska kvarlevor.

Verka för mer vetenskaplig forskning inom kultur och historia.

Sprida befintlig kunskap och forskning om minoritetens historia.

Verka för att frågan om det finns fler urfolk i Sverige ska prövas av svenska staten.

KULTUR

Verka för genomförande av slutrapporten Poppas förslag.

Påverka arbetet med konventionen om biologisk mångfald (CBD) för ökad kunskap avseende traditionella kombinationsnäringsfång som funnits och finns inom vårt geografiska område.

Samverka med externa aktörer för stärkt synliggörande av minoritetens kultur, historia och språk.

Verka för rättmätig inkludering i kommande utredning om markrättigheter och översyn av rennäringslagen. Verka för att minoritetens rättigheter och perspektiv beaktas i den.

UTBILDNING

Verka för att staten tar fram en utbildningsstrategi för meänkieli och dess varieteter.

Verka för att staten genomför de utbildningsinsatser som Sannings- och försoningskommissionens slutbetänkande (SOU 2023:68) föreslår.

SPRÅK

Samverka med andra minoritetsaktörer i den mån de personella resurserna tillåter, särskilt i språk- och identitetsfrågor.

Kommunicera med utbildningsmyndigheter för att förbättra förutsättningarna för revitalisering.

NATURRESURSER

Arbeta för bättre inkludering i frågor som rör naturresurser.

Föra dialog om hur förslag och beslut inom gruvnäring, vindkraft, naturrestaurering etc påverkar vår minoritet.

HAT OCH KRÄNKNINGAR

Arbeta för att skapa mer medvetenhet kring hat och kränkningar som riktas mot minoriteten.

Fastställa riktlinjer på hur förbundet bör agera mot hat och kränkningar som riktas mot minoriteten samt förbundets anställda och förtroendevalda.

MEDLEMMAR

Ta fram en plan för hur förbundet ska arbeta med att öka sitt medlemsantal.

Värva nya medlemmar.

SYNLIGHET OCH KUNSKAPSSPRIDNING

Verka för större synlighet och ökad kunskapsspridning om minoriteten hos makthavare, beslutsfattare, i rikstäckande och lokal media, samt i samhället i stort.

Verka för att säkerställa en långsiktig ökning av programproduktion inom public service med åtföljande ökning av sändningstimmar.

STRATEGISKA SAMVERKANSPARTER

Utifrån förbundets möjliga arbetskapacitet samverka med aktörer både inom och utanför minoriteten.

PROJEKT

Arbeta för försoning och upprättelse genom projektmedel från Kulturdepartementet.

Bidra till synliggörande av minoriteten under Kväänifästi.

Arbeta med repatriering av kvarlevor i projektform.

De enskilda projekten ska bära sina kostnader.

FÖRBUNDETS MÅLSÄTTNING 2026

KRAFTIGT FÖRBÄTTRAD EGEN FINANSIERING

Att fortsättningsvis arbeta med inflytande över ekonomiska medel ser STR-T som särdeles prioriterat med hänvisning till *Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk* (SFS 2009:724). STR-T är regeringens remissinstans i minoritetsfrågor, vilket kräver en insatt och välfungerande kansliorganisation med flera anställda. Bättre finansiering är en förutsättning för det fortsatta arbetet med att stärka minoritetens kultur, språk och identitet så att det motsvarar behoven. Det finns ett stort behov av kunskapsspridning, uppföljning av kommuner och myndigheter samt kommunikation och stöd för lokalföreningar. Riksorganisationen ser med stor oro på den ekonomiska utvecklingen som gått åt fel håll trots ideliga ansträngningar från civilsamhällets sida för att medvetandegöra och förbättra den ansträngda ekonomiska situationen. Det krävs krafttag av politiken för att stoppa den olyckliga utvecklingen som tvingar förbundet in i en situation som varken är rimlig eller hållbar. Behovet av stärkt finansiering för minoritetsorganisationer som företrädar tornedalingar, kväner och lantalaiset lyfts i Sannings- och försoningskommissionens slutbetänkande *Aivan ko meitä ei olis ollutkaan – Som om vi aldrig funnits* (SOU 2023:68), i Europarådets femte yttrande om Sverige samt i FN:s specialrapportör Fabian Salviolis senaste rapport.

MÅLSÄTTNING KRAFTIG FÖRBÄTTRAD EGEN FINANSIERING 2026:

- Intensifiera arbetet för ett ökat ekonomiskt stöd till förbundet.
- Arbeta för tornedalingars, kväners och lantalaisets egenbestämmande över minoritetens medel.

STÄRKA OCH UTVECKLA DEN LOKALA VERKSAMHETEN

För att stärka tornedalingars, kväners och lantalaisets inflytande i samhälleliga frågor är det av stor vikt att den enskilde känner till lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk och hur den tillämpas. Syftet med lokalföreningar är att påverka i frågor som rör samhällsutveckling och minoritetsfrågor på lokal nivå. Detta skapar möjligheter för förbundet att effektivare verka på den nationella arenan. Förbundet vill också ha en närmare kontakt och samarbete med lokalföreningarna.

MÅLSÄTTNING STÄRKA OCH UTVECKLA DEN LOKALA VERKSAMHETEN 2026:

- Arbeta för ökad kommunikation och samarbete mellan moderförening och lokalföreningar.
- Genomföra minst ett gemensamt dialogmöte med samtliga lokalföreningar.
- Stötta bildandet av nya lokalföreningar.

HISTORIA

Den 15 november 2023 överlämnade Sveriges första Sannings- och försoningskommission sitt slutbetänkande *Aivan ko meitä ei olis ollutkaan – Som om vi aldrig funnits* (SOU 2023:68) till regeringen och minoriteten i fråga. Det finns ett stort behov av implementering och kunskapsspridning om innehållet

i rapporten. I betänkandets förslag till fortsatta insatser lyfts vikten av att staten har en god dialog och samverkan med minoriteten, något som förbundet upplever inte sker idag. Betänkandet föreslår också att en riksdagsbunden handlingsplan ska upprättas, något som kulturdepartementet inte velat ta till sig.

Andra förslag som vi välkomnar är bland annat en uppmaning att vidare utreda frågor kopplat till minoritetens historia, så som renskötsel, avvitrning av ströängar, minoritetens status som urfolk och genomföra forskningssatsning om minoritetens historia, språk, kultur och samhälle. Förbundet stöder kommissionens samtliga förslag och ska i sitt påverkansarbete sträva efter ett förverkligande av förslagen i sin helhet.

Under hösten 2024 återbegravdes de, av STR-T återtagna, 23 kvarlevorna från Samemuséet Siida i finska Enare. Begravningen ägde rum på den kyrkogård där de ursprungligen grävts upp ifrån Akamella Muonioniska ödekyrkogård. Förbundet har återtagit en mänsklig kvarleva förvarad på Uppsala universitet och som vi avser återbegrava till hösten 2026 i Akamella Muonioniska ödekyrkogård. STR-T har vid årets början hemställt om ytterligare ett återtagande av mänsklig kvarleva som förvaras på universitetet i Oulu.

En formell begäran att regeringen ska erkänna tornedalingar, kväner och lantalaiset som urfolk enligt artikel 1 i ILO 169 överlämnades till kultur- och demokratiminister Amanda Lind och landsbygdsminister Jennie Nilsson i maj 2020. Förfrågan behandlades aldrig med hänvisning främst till att det inte finns något stöd i Riksdagen av en ratificering av ILO 169. Förbundet har lämnat in en ny ansökan 19 oktober 2023 med hänvisning till definitioner i enlighet med internationella standards och driver frågan vidare på intensifierad nivå. Under 2024 har beskedet från Regeringskansliet varit att frågan behandlas tillsammans med Sannings- och försoningskommissionens förslag om att i nära samråd med minoriteten tillsätta en utredning i syfte att utreda minoritetens status som urfolk och att regeringen inte ännu tagit ställning till förslaget.

Exkludering och osynliggörande av tornedalingar, kväner och lantalaiset bottnar i en utbredd okunskap om minoritetens historia, kultur och språk. Förbundet möter i sitt dagliga arbete utmaningar relaterade till både nutida och historisk kunskapsbrist. Okunskapen skapar missförstånd, bidrar till exkludering och marginalisering av minoriteten och den stärker motsättningar mellan minoriteten, majoriteten och andra minoriteter men också internt inom minoriteten.

MÅLSÄTTNING HISTORIA 2026:

- Verka för stärkta förutsättningar för implementering av Sannings- och försoningskommissionens slutbetänkande (SOU 2023:68).
- Verka för att förslagen i betänkandet blir genomförda.
- Arbeta för fortsatt repatriering av tornedalska, kvänska, och lantalaisiska kvarlevor.
- Verka för mer vetenskaplig forskning inom kultur och historia.
- Sprida befintlig kunskap och forskning om minoritetens historia.
- Verka för att frågan om det finns fler urfolk i Sverige ska prövas av svenska staten.

KULTUR

Projektet *Kultursamlade verksamhet* offentliggjorde sin slutrapport *Poppa* under hösten 2023. Syftet med projektet var att klargöra och förankra samverkansstruktur, organisationsform, uppdrag,

huvudmannaskap och långsiktig finansiering för en kultursamlade verksamhet. Projektets finansiärer var Statens kulturråd och Region Norrbotten. Projektet ägdes av Föreningen Norden Norrbotten. Slutrapporten *Poppa* innehåller konkreta förslag, förankrade hos minoriteten, som samtliga vid ett genomförande skulle komma att stärka minoritetens kultur och språk, samt synliggöra minoritetens historia. STR-T stöder rapportens förslag och har efter inlämnandet utfört påverkansarbete, i syfte att förverkliga förslagen.

Under våren 2021 tillsattes en parlamentarisk kommitté som ska se över rennäringslagen. En fråga som påverkar vår minoritet i högsta grad då utredningen berör markanvändning, jakt, fiske och rätten till renskötsel. Utredningen handlar också till stor del om historieskrivning och rättigheter till mark och vatten, dvs de element som är en förutsättning för minoritetens bevarande och utveckling av kultur och traditioner. STR-T har arbetat framgångsrikt för inkludering och för omtag i hela arbetet. Efter skarp och bred kritik från olika aktörer mot utredningens framtagna delbetänkande beslutade regeringen att lägga ned renmarkskommittén. Regeringen har i samband med nedläggningen kommunicerat att regeringen avser att så snart som möjligt tillsätta en ny utredning av rennäringslagen med nya direktiv. Förbundet har utfört påverkansarbete för att inkluderas i kommande utredning.

Under de århundraden som vi kan överblicka, har våra kulturbärare haft en stor förmåga att anpassa sig till rådande omgivningsfaktorer och utvecklat kombinationsnäringsfång¹ i samklang med naturen. Dessa kom att vara, under århundraden och i stor utsträckning, förutsättningen för många människors vardagliga hushållning. I samklang med naturen, landsbygden, lantbruket, jakt och fiske och den av tradition bevarade gränsöverskridande verksamheten, utvecklades de kombinationsnäringsfång som gav folket sin bärning. STR-T ser att det är av stor vikt att revitalisering av hantverkstraditioner kopplade till minoritetens kultur tar fart. Den meänkielitalande minoriteten har efter flera års arbete inkluderats i programråden för konventionen om biologisk mångfald (CBD) som Naturvårdsverket och Sametinget ansvarar för. Förbundet har arbetat med frågan genom en särskild arbetsgrupp och genom inköp av extern sakkunnig kompetens, men insatserna har varit begränsade på grund av den strama ekonomin.

Tornedalsteatern-Tornionlaakson teatteri är en av minoritetens största aktör inom scenkonst som synliggör den meänkielitalande befolkningens kultur, historia och språk och därmed en viktig samverkanspart i förbundets strävan att stärka kulturen. Förbundet har under 2024–2025 samverkat med Tornedalsteatern-Tornionlaakson teatteri i försoningsarbetet.

MÅLSÄTTNING KULTUR 2026:

- Verka för genomförande av slutrapporten Poppas förslag.
- Verka för rättmätig inkludering i kommande utredning om markrättigheter och översyn av rennäringslagen. Verka för att minoritetens rättigheter och perspektiv beaktas i den.
- Påverka arbetet med konventionen om biologisk mångfald (CBD) för ökad kunskap avseende traditionella kombinationsnäringsfång som funnits och finns inom vårt geografiska område.
- Samverka med externa aktörer för stärkt synliggörande av minoritetens kultur, historia och språk.

¹ Kombinationsnäringsfång = flera olika sätt att skaffa sig levebröd, tex genom att fiska, jaga och driva jordbruk.

UTBILDNING

STR-T kan efter flera års erfarenhet av lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk konstatera att förbundet flyttat fram sina positioner men har svårt att få gehör för frågor inom utbildning precis som andra nationella minoriteter. Bristerna inom utbildningsområdet som påtalats under flera år har inte åtgärdats och det saknas fortfarande en övergripande strategi för utbildning. Sannings- och försoningskommissionens slutbetänkande (SOU 2023:68) lyfter att regeringen bör utan dröjsmål genomföra förslagen i betänkandet *Nationella minoritetsspråk i skolan – förbättrade förutsättningar till undervisning och revitalisering* (SOU 2017:91). Betänkandet lyfter också att regeringen bör vidta åtgärder så att samtliga förslag från utredningen om en stärkt minoritetspolitik *Nästa steg? Del 2* (SOU 2017:88) genomförs. Nedan anges förslag till lösningar enligt STR-T.

- Att modersmålsundervisning ska utökas enligt Europarådets rekommendationer.
- Att barn i förskola ska ha rätt till utökat modersmålsstöd i sitt nationella minoritetsspråk.
- Att verka för att kursplanerna för modersmål i nationella minoritetsspråk anpassas till det nya skolsystemet som väntas träda i kraft för att skapa en obruten utbildningskedja från förskolan till universitetet. Att utöka möjligheten att läsa ett nationellt minoritetsspråk enligt kursplanen för moderna språk. Att Skolverket får ett långsiktigt övergripande ansvar för produktion av läromedel för meänkieli och läromedel om tornedalingar, kväner och lantalaiset. Produktion av läromedel behöver komma i gång omgående och säkerställas på lång sikt i dialog med företrädare för minoriteten. Frågan uppmärksammas av SOU 2017:60 och SOU 2023:68.
- Att utveckla och bygga ut utbudet av kurser i meänkieli på universitetsnivå. Det bör göras för att underlätta för fler att bli behöriga lärare i meänkieli samt öka språkets status på universitet.
- Att man gör en kartläggning av kunskapen hos grundskoleelever och gymnasieelever då det gäller de nationella minoriteterna, enligt de krav som finns i läroplaner och kursplaner. STR-T påpekar också vikten av att en kontinuerlig uppföljningsmekanism finns, för att säkerställa kunskapen hos barn och unga om de nationella minoriteterna i Sverige.
- Att en kartläggning av kunskapsnivån hos lärarstuderande utreds i hela landet och då kunskapen om meänkielitalande är låg, behöver lärosätena införa obligatorisk information om de nationella minoriteterna, oavsett nivå och inriktning och oavsett var i landet man går en utbildning. Frågan är uppmärksammas av SOU 2017:60.
- Att ändra lagstiftningens utformning då det gäller utbildning i förvaltningsområdet så att även förskoleklass och grundskola inkluderas på samma sätt som förskolan idag.
- Att tolk- och översättarutbildning skräddarsys för att passa meänkieli och att den utbildningen genomförs på det universitet som har ansvar för utbildning i meänkieli.
- Att införa kontrollfunktion som bevakar att huvudmännen lever upp till sina skyldigheter som rör undervisning i modersmål och nationella minoritetsspråk. Inspektionen ska också innefatta konsekvenser för huvudman som inte efterföljer gällande lagstiftning om nationella minoriteters rätt till sitt språk.
-

Vi ser positiva initiativ att förbättra utbildningsmöjligheterna från den egna minoriteten. Tornedalens Folkhögskola har tagit ett steg närmare att bilda nationellt utbildningscentrum för tornedalingar, kväner och lantalaiset genom framtagande av en avsiktsförklaring undertecknad av många olika minoritets- och samhällsaktörer. STR-T är en av dem.

MÅLSÄTTNING UTBILDNING 2026:

- Verka för att staten tar fram en utbildningsstrategi för meänkieli och dess varieteter.
- Verka för att staten genomför de utbildningsinsatser som Sannings- och försoningskommissionens slutbetänkande (SOU 2023:68) föreslår.

SPRÅK

Nationellt språkcentrum för meänkieli inrättades i Övertorneå och Kiruna år 2022 men flyttades tyvärr vid årsskiftet 2024–2025 till Stockholm, vilket innebär att man ökar avståndet mellan verksamheten och minoritetens kärnområde.

Det finns fler minoritetsaktörer som bär arbetet med revitalisering av meänkieli vidare, som exempelvis Resursbiblioteket för meänkieli, Tornedalens folkhögskola och föreningen Meänmaa. Vi är övertygade om att samverkan mellan olika aktörer kan ge positiva synergieffekter.

MÅLSÄTTNING SPRÅK 2026:

- Samverka med andra minoritetsaktörer i den mån de personella resurserna tillåter, särskilt i språk- och identitetsfrågor.
- Kommunicera med utbildningsmyndigheter för att förbättra förutsättningarna för revitalisering.

NATURRESURSER

Användning av naturresurser till gruvverksamhet, vind- och vattenkraft etc innebär förändringar i skog och mark som historiskt och i nutid används av tornedalingar, kväner och lantalaiset för upprätthållande av betydelsefull kultur och traditioner. Vi ser att intresset för markanvändningen ökar på olika håll och fler aktörer lägger anspråk på marker. STR-T ser det som mycket viktigt att tornedalingar, kväner och lantalaiset inte exkluderas i frågor som rör markanvändning då det är starkt knutet till vår kultur och våra traditioner. För att bättre kunna delta i dialog om naturresurser med myndigheter, bolag och andra minoritetsaktörer så behöver förbundet inhämta kunskap, bereda underlag och ta ställning i olika frågor kopplat till naturresurser.

MÅLSÄTTNING NATURRESURSER 2026:

- Arbeta för bättre inkludering i frågor som rör naturresurser.
- Föra dialog om hur förslag och beslut inom gruvnäring, vindkraft, naturrestaurering etc påverkar vår minoritet.

HAT OCH KRÄNKNINGAR

Förbundet kan med oro konstatera att hat och kränkningar mot tornedalingar, kväner och lantalaiset blir allt påtagligare. Det handlar om alltifrån nedvärdering, marginalisering och kränkning i sociala kanaler till att uttrycka hatiska och aggressiva budskap mot minoriteten genom exempelvis konst. Glåpord mot

minoriteten blir också allt vanligare. Hatet och kränkningarna mot den meänkielitalande folkgruppen kommer till skillnad från många andra minoritetsgrupper, inte i huvudsak från majoritetsbefolkningen utan från individer tillhörande annan minoritet och till viss del från individer inom den egna folkgruppen. Det gör att myndigheter och människorättsorganisationer har svårare att hantera problematiken och många gånger står handfallna i avsaknad av rutiner.

MÅLSÄTTNING HAT OCH KRÄNKNINGAR 2026:

- Arbeta för att skapa mer medvetenhet kring hat och kränkningar som riktas mot minoriteten.
- Fastställa riktlinjer på hur förbundet bör agera mot hat och kränkningar som riktas mot minoriteten, samt förbundets anställda och förtroendevalda.

MEDLEMMAR

De senaste årens positiva utveckling i identitetsfrågor och förbundets idoga arbete med de aktuella sakfrågorna har lett till ett ökat medlemsantal. Förbundet märker att man får starkare gehör för sina frågor. Det finns ett nyvaknat intresse för identitetsfrågor och minoritetens historia i samhället.

MÅLSÄTTNING MEDLEMMAR 2026:

- Ta fram en plan för hur förbundet ska arbeta med att öka antalet medlemmar.
- Värva nya medlemmar.

SYNLIGHET OCH KUNSKAPSSPRIDNING

Tornedalingar, kväner och lantalaiset är den nationella minoritet som allmänheten har sämst kännedom om. Konsekvenserna av är att vi osynliggörs, marginaliseras och exkluderas i sammanhang och sakfrågor som berör oss starkt. Vi kan också konstatera att kunskapen om minoriteten är mycket låg hos myndigheter och politiska makthavare, något som behöver förbättras. Det finns med andra ord ett stort behov av kunskapsspridning om minoriteten i samhället i stort. Media är en viktig informations- och påverkansaktör för att minoritetens rättigheter till språk och kultur ska beaktas och historien synliggöras. I förhållande till finska och samiska är meänkieli kraftigt underrepresenterad i utbudet inom public service. Finska hade (år 2024) över 1000% fler timmar av förstasändningar än meänkieli, samiskan hade 100% fler timmar av förstasändningar än meänkieli.

Meänkieli hade en minskning av förstasändningar i public service (år 2024) med 18 h och har den största minskning av förstasändningar både numerärt och procentuellt av de nationella minoritetsspråk där förstasändningarna minskade.

STR-T menar att det krävs utökade personella resurser för att öka programutbudet samt stärka kvalitén. STR-T är av uppfattningen att journalister behöver mer kunskap om nationella minoriteter, detta bör vara en naturlig del i journalistutbildningarna.

STR-T ser med oro på det skrala intresset från riksmidier men också många lokalmedier att belysa sakfrågor som berör den meänkielitalande minoriteten och ur ett tornedalskt, lantalaiskt och kvänskt perspektiv. Viktiga händelser som borde ha varit av allmänintresse, så som förbundets begäran om urfolksstatus och inkludering i renmarkskommitténs sakkunniggrupp, skildrades inte i riksmidier. Även

bevakningen från de lokala medierna är svag. Sannings- och försoningskommissionens slutsatser i betänkandet *Aivan ko meitä ei olis ollukhaan – Som om vi aldrig funnits* (SOU 2023:68), bygger till stora delar på just osynliggörande och exkludering av minoriteten i olika sammanhang. Tredje makten bidrar också starkt till osynliggörandet genom att inte skildra minoritetens perspektiv i sammankomster och sakfrågor som berör oss.

MÅLSÄTTNING SYNlighET OCH KUNSKAPSSPRIDNING 2026:

- Verka för större synlighet och ökad kunskapsspridning om minoriteten hos makthavare, beslutsfattare, i rikstäckande och lokal media, samt i samhället i stort.
- Prioritera utbildning av media och politiska makthavare med beaktande av valåret.
- Verka för att säkerställa en långsiktig ökning av programproduktion inom public service med åtföljande ökning av antalet timmar av förstasändningar.

STRATEGISKA SAMVERKANSPARTER

Fortsätta samverka med organisationer i projekt och aktiviteter som rör identitet, jämställdhet, generationsväxling, språkrevitalisering, kultur, historia och inflytande.

MÅLSÄTTNING STRATEGISKA SAMVERKANSPARTER 2026:

- Utifrån förbundets möjliga arbetskapacitet starta samverkan med externa minoritetsaktörer.

STR-T:S MÅLSÄTTNING 2026 PROJEKT

Försoningsarbetet och implementeringen av SOU 2023:68 är i dagsläget endast genomförbart genom beviljade öronmärkta statliga medel som behöver redovisas i projektform. Behovet av att synliggöra minoriteten är mycket stort men verksamhetens beviljade organisationsmedel är inte tillräckliga för att möta upp behovet. Det behövs alternativa finansiärer för att stärka upp arbetet med synlighet.

STR-T tog under 2024 initiativ till ett årligt återkommande evenemang som synliggör och sprider kunskap om minoriteten. I samverkan med flera andra aktörer skapades Kväänifästi som genomfördes för första gången 3–6 juli 2025. Syftet med Kväänifästi är synliggörande av minoritetens kultur, historia och språk i samband med Pajala marknad. Ett stort antal ansökningar gjordes och tack vare de tillstyrkta medlen och samverkan mellan olika parter kunde STR-T genomföra projektet. Till år 2026 har nya ansökningar behövt göras och utfallet avgör omfattningen och möjligheterna att genomföra evenemanget.

De direkta språkstärkande insatserna och konkreta aktiviteterna sker i regel genom projekt. Det är viktiga punktinsatser som möjliggör utökad verksamhet. Samverkan sker med organisationer, kommuner och myndigheter på ett sätt som harmonierar med förbundets verksamhetsplan.

MÅLSÄTTNING PROJEKT 2026

- Arbeta med försoning genom projektmedel från Kulturdepartementet.
- Bidra till synliggörande av minoriteten under Kväänifästi.
- Arbeta med repatriering av kvarlevor i projektform.
- De enskilda projekten ska bära sina kostnader.

